

VÝROČNÍ ZHODNOCENÍ FUNGOVÁNÍ PORADEN HIV STÁTNÍHO ZDRAVOTNÍHO ÚSTAVU V JIHMORAVSKÉM KRAJI

MUDr. Michaela Trnková¹, MUDr. Veronika Šikolová^{1,2}

¹) Centrum podpory veřejného zdraví, Státní zdravotní ústav, Šrobárova 48, 100 42 Praha 10

²) Ústav ochrany a podpory zdraví, Masarykova univerzita, Kamenice 5, 625 00 Brno

ÚVOD:

V rámci Národního programu řešení problematiky HIV/AIDS v České republice na období 2013–2017 a jako národní reakce na epidemii HIV/AIDS dochází v posledních letech k výraznějšímu posílení prevence HIV infekce. Její součástí je také zajištění dostupnosti HIV poraden, které poskytují služby komplexního charakteru a integrují „pre-“ a posttestové poradenství prováděné v rámci vyšetřování HIV protilátek v regionálních HIV poradnách.

Od poslední reorganizace hygienické služby se výrazně snížila dostupnost bezplatného HIV testování. Reakcí na tuto situaci bylo jednání, započaté v roce 2010, mezi Nemocnicí TGM Hodonín, zástupci Zdravého města Hodonín a Státním zdravotním ústavem, cestou dislokovaného pracoviště podpory zdraví Brno, o zajištění dostupnosti HIV testování pro širokou veřejnost na regionální úrovni. Na základě sjednané spolupráce poskytla v roce 2013 Nemocnice TGM Hodonín prostory a Státní zdravotní ústav pracovníky k otevření HIV poradny v Hodoníně.

V roce 2015 podpořilo Ministerstvo zdravotnictví ČR obnovu sítě bezplatných poraden, které hrají důležitou roli v sekundární prevenci (včasný záchyt onemocnění a zajištění včasné léčby) i v prevenci primární (prevence vzniku nových onemocnění). Díky tomuto kroku vznikla ve spolupráci se Zdravotním ústavem se sídlem v Ostravě HIV poradna v Brně, v pořadí čtvrtá poradna provozovaná Státním zdravotním ústavem (Praha, Jihlava, Hodonín, Brno).

V našem příspěvku jsme se zaměřili na zmapování postojů vůči HIV pozitivním u žáků základních škol a víceletých gymnázií v rámci celorepublikového dotazníkového šetření, jehož hlavním cílem bylo zjištění úrovně znalostí z oblas-

ti problematiky HIV/AIDS (Šikolová, Fialová, 2015). Zajímalo nás, jestli lze již na základní škole vyzorovat zárodky stigmatizace, a za tímto účelem jsme do našeho dotazníku zahrnuli položky související s postoji vůči HIV pozitivním.

METODIKA:

Obě poradny zajišťují především bezplatné, anonymní předtestové a potestové HIV poradenství i telefonické konzultace, včetně testování na HIV protilátky z žilní krve; (na žádost také na další STD hrazené klientem). Pracovníci poraden rovněž spolupracují se základními i středními školami v oblasti primární prevence a zdravotní osvěty rizik nákazy HIV a onemocnění AIDS.

S informacemi o poradnách a jejich službách se klienti mohou dozvědět různými cestami:

- na webu (www.szu.cz, www.prevenchiv.cz, www.hiv-testovani.cz),
- v tisku (Hodonínské listy, regionální deník),
- v rádiu (Rádio Jih) a televizi (ČT),
- na sociálních médiích (www.facebook.com/prevenchiv),
- prostřednictvím kampaní k významným dnům (Evropský testovací týden, Světový den boje proti AIDS),
- prostřednictvím informačních letáků s kontaktními údaji v gay podnikcích a na gay akcích,
- při dotazu na Národní lince AIDS pomoci.

Výsledky o poskytnutém poradenství a dalších službách poraden byly zpracovány na základě údajů o klientech, které jsou v poradnách průběžně zaznamenávány.

BRNO

Adresa: Gorkého 6, 601 01 Brno, budova Zdravotního ústavu se sídlem v Ostravě

Provozní doba: každé úterý od 13:00 do 17:00 a pátek od 7:00 do 11:00

Personální zajištění: 1 lékařka a 1 zdravotní sestra, pracovníce Státního zdravotního ústavu Praha, dislokovaného pracoviště podpory zdraví Brno

Datum zahájení provozu: 1. 8. 2015

Poznámka: Poradna vznikla ve spolupráci se Zdravotním ústavem se sídlem v Ostravě, který zajišťuje prostory pro poradnu. Vznik poradny byl umožněn díky finanční podpoře Ministerstva zdravotnictví ČR.

VÝSLEDKY:

HIV poradna	Počet klientů			Hlavní důvod poradenství dle hlavního rizika						
	Umístění	Celkem	Ženy	Muži	Nechráněný styk muže s mužem MSM	Nechráněný heterosex. styk s náhodným partnerem	Injekční užívání drog	Jiné*	Sex s komerční sexuální pracovníci/pracovníkem, pornoherectví	Sex s HIV + osobou
Brno		154	61	93	50	69	0	26	9	35
Hodonín		245	66	179	35	182	2	7	19	0

Tabulka: Charakteristika klientů, kteří navštívili poradny HIV v roce 2015

Obr. 1.: Leták propagující možnost bezplatné testování HIV v Brně.

HODONÍN

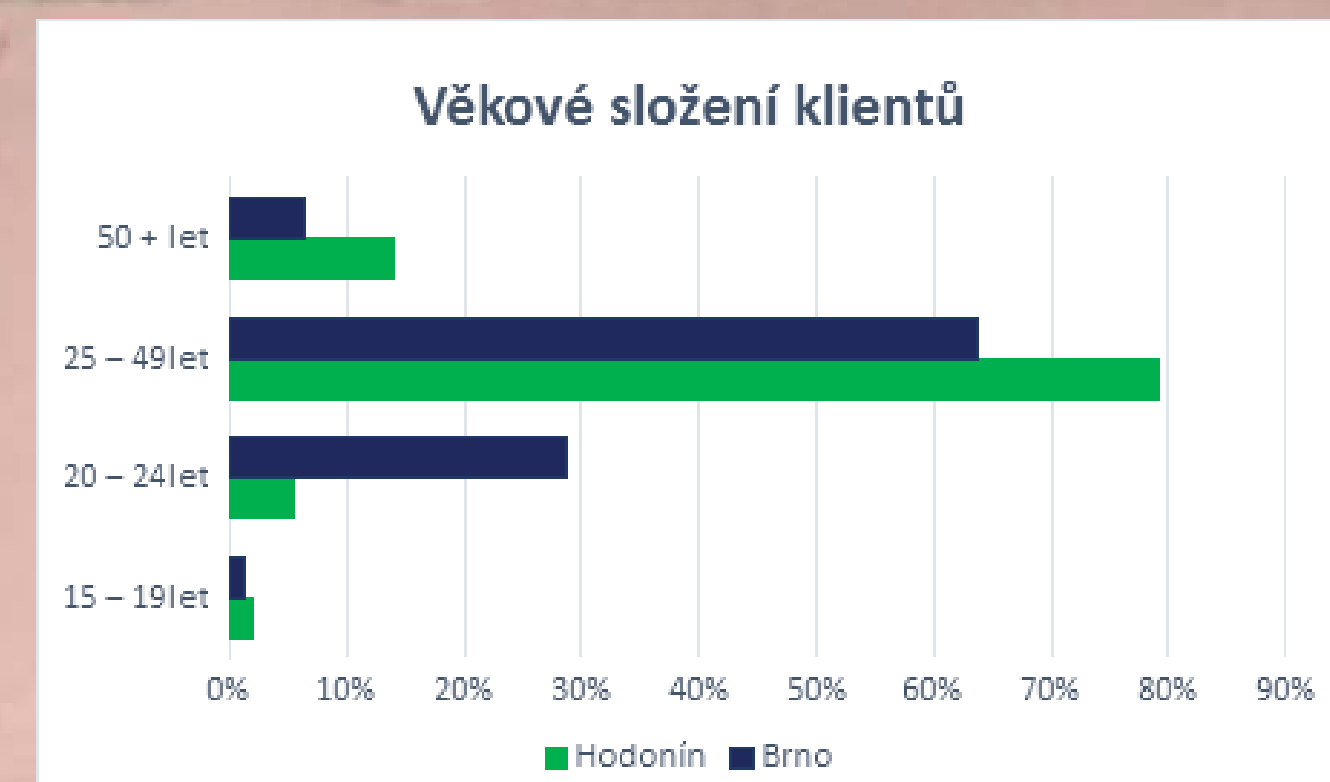
Adresa: Purkyňova 17, 695 01 Hodonín, v areálu Nemocnice TGM Hodonín, p.o.

Provozní doba: každý pátek od 7:30 do 15:30 hodin

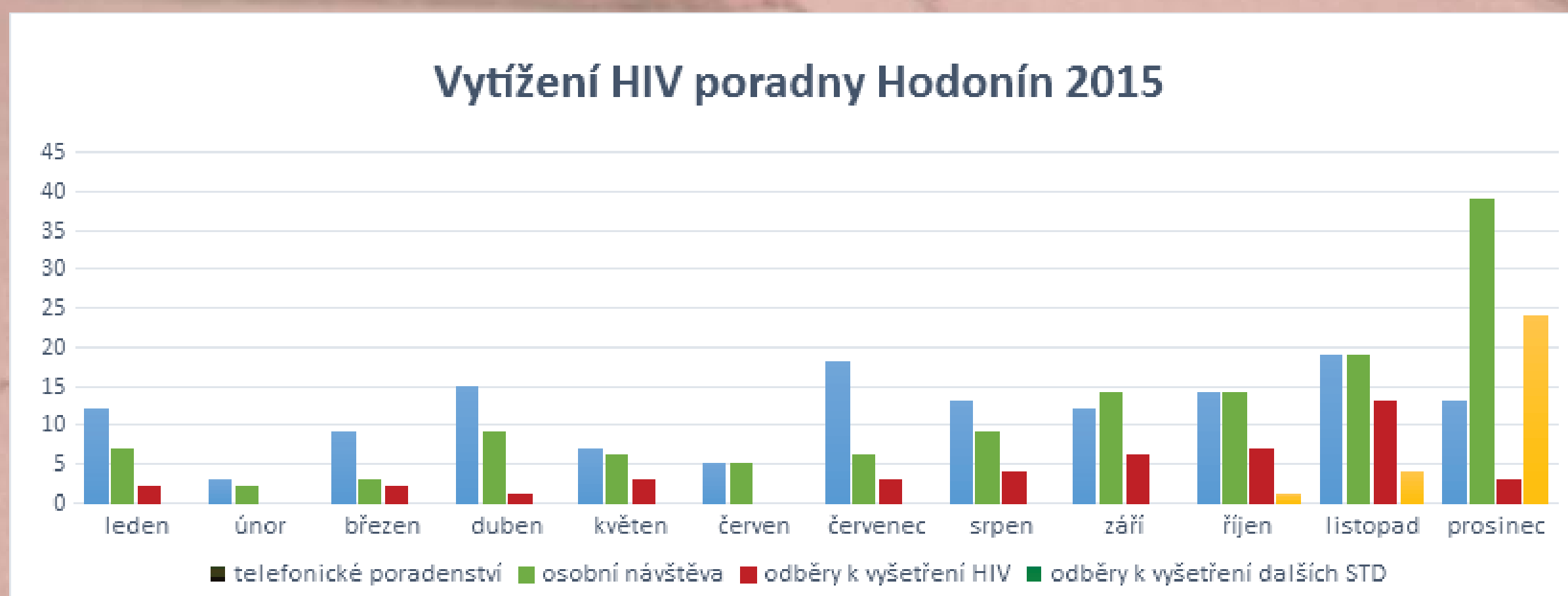
Personální zajištění: 1 zdravotní sestra a v případě potřeby 1 lékařka, pracovníce Státního zdravotního ústavu Praha, dislokovaného pracoviště podpory zdraví Brno

Datum zahájení provozu: 1. 10. 2013

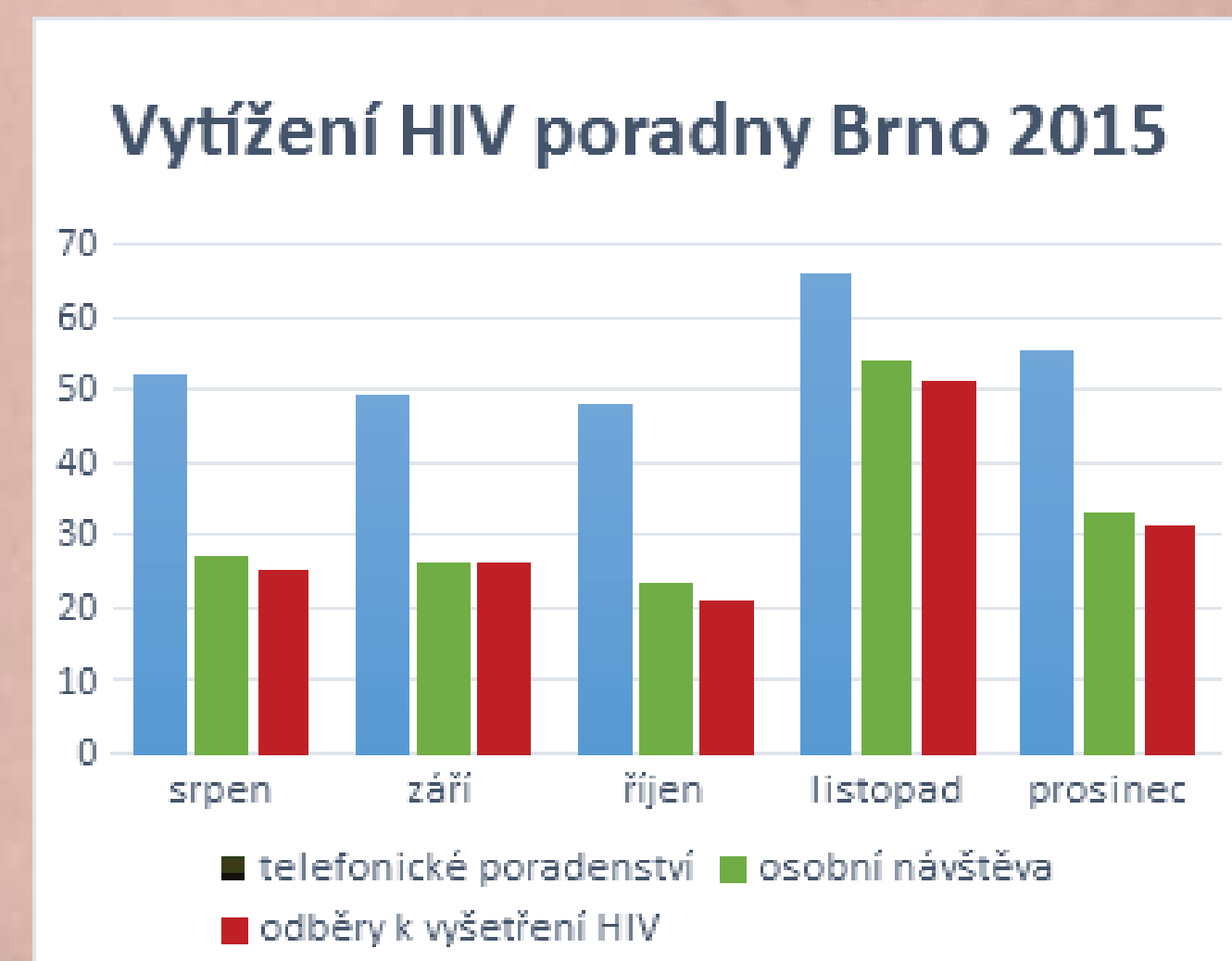
Poznámka: Poradna vznikla v spolupráci s Nemocnicí TGM Hodonín, p.o. Zprvu byly testy hrazeny klienty, od května 2014 získala Nemocnice TGM Hodonín podporu Ministerstva zdravotnictví ČR v dotačním programu Národního programu řešení problematiky HIV/AIDS, díky které mohlo být zahájeno anonymní testování krve na přítomnost HIV infekce bezplatně.

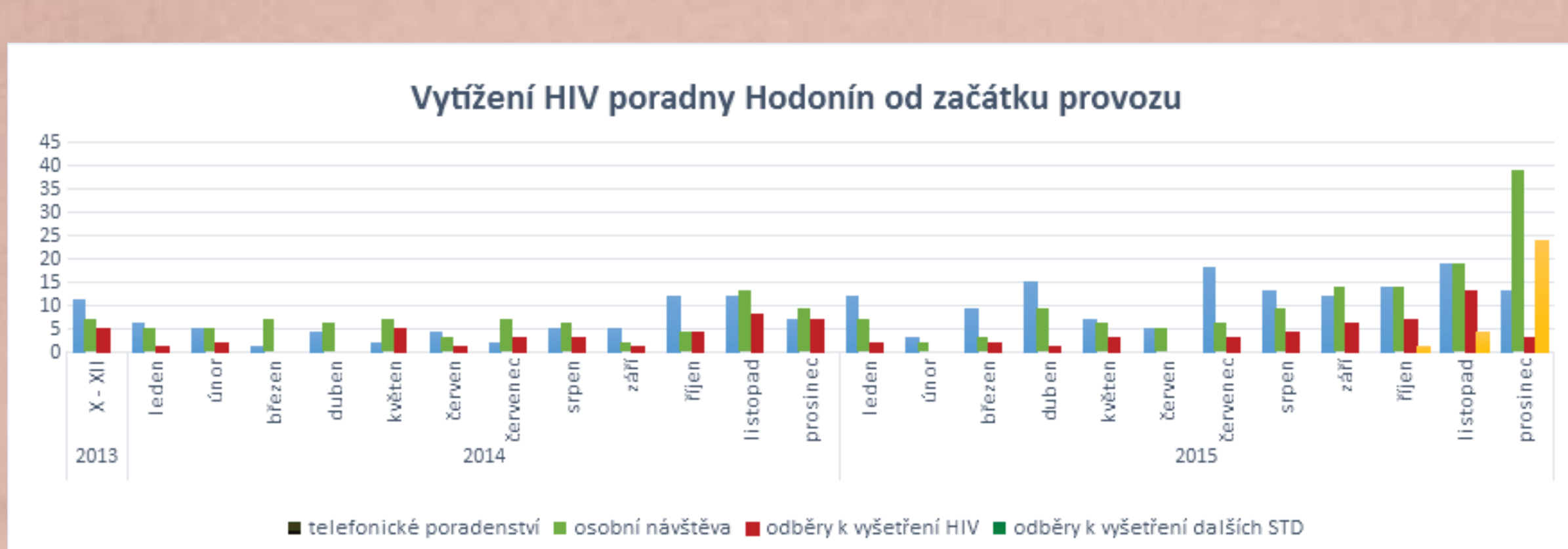
Graf 1: Věkové složení klientů, kteří v roce 2015 navštívili HIV poradny v Brně a v Hodoníně

Graf 3: Návštěvnost a vytížení HIV poradny v Hodoníně v roce 2015

Graf 2: Návštěvnost a vytížení HIV poradny v Brně v roce 2015

Graf 4: Návštěvnost a vytížení HIV poradny v Hodoníně od začátku jejího provozu (1.12.2013 – 31.12.2015)

ZÁVĚR:

Dostupnost poradenských míst je jedním z faktorů, které ovlivňují brzké odhalení HIV infekce, a přispívá tím ke snížení celkového počtu nakažených a zajištění kvalitní léčby pro dříve diagnostikovaného HIV pozitivního.

Nezbytnou součástí fungování poraden je také jejich propagace především v rizikových skupinách. Do povědomí široké veřejnosti se informace o poradnách v Jihomoravském kraji dostaly prostřednictvím kampaní Evropský testovací týden a Světový den boje proti AIDS

1. prosince, které společně s kampaní v médiích zajistily zvýšení návštěvnosti poraden HIV/AIDS v Brně i Hodoníně.